

Warszawa, 30 grudnia 2024 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o ochronie prowadzenia działalności rolniczej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Włodzimierza Skalika.

U S T A W A

z dnia

o ochronie prowadzenia działalności rolniczej

Art. 1. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 423) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. Emisje, w szczególności dźwiękowe i zapachowe, w tym pochodzące od zwierząt gospodarskich oraz maszyn i urządzeń rolniczych, będące wynikiem prowadzenia działalności rolniczej zgodnej z przepisami prawa, z zasadami współzycia społecznego oraz stosunkami miejscowymi, podlegają ochronie prawnej i nie stanowią naruszenia innych praw.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Prowadzenie działalności rolniczej na obszarach wiejskich ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa w wymiarze żywnościowym. W związku z powyższym, zasadne jest podejmowanie działań mających na celu wzmacnianie bezpieczeństwa żywnościowego m.in. poprzez ułatwianie prowadzenia działalności rolniczej oraz jej ochronę.

Działalność rolnicza jest związana z emisją zapachów i dźwięków m.in. pianiem koguta, kwakaniem kaczek, beczaniem owiec, odgłosami ciągników rolniczych, nieprzyjemnym zapachem obornika. Wszystkie te emisje zapachów i dźwięków charakterystyczne są dla obszarów wiejskich i stanowią dziedzictwo sensoryczne wsi.

W ostatnich kilkunastu latach na obszary wiejskie przeprowadzają się mieszkańcy miast, którzy nie prowadzą działalności rolniczej. Również z uwagi na te zmiany strukturalne rolnicy nie decydują się na kontynuowanie działalności rolniczej. Mieszkańcy wsi nieprowadzący działalności rolniczej, mają bowiem często odmienne oczekiwania w zakresie charakteru wsi, a charakterystyczne dla rolnictwa zapachy i dźwięki traktowane są jako uciążliwe. Na tym tle dochodzi do konfliktów sąsiedzkich, w wyniku czego do sądów powszechnych trafiają powództwa, w których rolnicy pozywani są za immisje m.in. odór z chlewni, nieprzyjemny zapach gnojowicy, czy też piejące koguty. Prowadzi to do zasądzania przez sądy od rolników ogromnych kwot odszkodowań, a w konsekwencji do bankructwa i zaprzestania prowadzenia tradycyjnej, często dziedziczonej działalności rolniczej w ramach rodzinnego gospodarstwa rolnego¹. Takie działania pozbawiają wieś tradycyjnego charakteru, ale również zagrażają bezpieczeństwu żywnościowemu Polski.

Celem projektowanej ustawy jest uznanie charakterystycznych zapachów i dźwięków będących wynikiem prowadzonej działalności rolniczej za element dziedzictwa sensorycznego wsi i poddanie ich ochronie prawnej, a co za tym idzie, wyeliminowanie roszczeń negatoryjnych związanych z immisjami z działalności rolniczej.

W ostatnich latach przepisy chroniące „dziedzictwo sensoryczne wsi” zostały wprowadzone do prawa francuskiego.² W przepisach francuskiej ustawy nr 2024-346 z dnia 15 kwietnia 2024 r. odniesiono się do przepisów o zakłóceniach sąsiedzkich wprowadzając dodatkowo zasadę pierwszeństwa. Oznacza to, że nie można powoływać się na zakłócenia wynikające z działalności rolniczej, jeżeli jest ona prowadzona zgodnie z prawem, a także jeżeli była ona prowadzona w taki sam sposób przed tym, zanim osoba skarżąca nabyła nieruchomości objętą zakłóceniami. Prawo chroniące działalność rolniczą przed skargami z powodu uciążliwości dla nieruchomości sąsiednich zostało uchwalone również w innych państwach m.in. w Stanach Zjednoczonych (różniące się w zależności od konkretnego stanu Right-to-farm laws obowiązują we wszystkich stanach).

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 lipca 2024 r., sygn. akt I ACa 239/23.

² LOI n° 2021-85 du 29 janvier 2021 visant à définir et protéger le patrimoine sensoriel des campagnes françaises (1); LOI n° 2024-346 du 15 avril 2024 visant à adapter le droit de la responsabilité civile aux enjeux actuels (1).

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym emisje, w tym również zapachowe i dźwiękowe będące wynikiem prowadzenia działalności rolniczej, a więc zjawiska charakterystyczne dla obszarów wiejskich, nie podlegają ochronie prawnej.

Prowadzi to do sytuacji, w której rolnicy prowadzący zgodnie z prawem działalność są narażeni na roszczenia negatoryjne w związku z immisjami, o których mowa w art. 222 § 2 w zw. z art. 144 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, 1237), dalej jako: „Kc”.

Jednocześnie eliminowanie jako immisji działalności rolniczej na obszarach wiejskich prowadzi do innych niekorzystnych zjawisk m.in. ograniczania działalności rolniczej co ma wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe, zmniejszanie bioróżnorodności pastwisk, zmniejszenie wykorzystywania nawozów naturalnych, a także negatywnych wpływ na krajobraz oraz kulturę wsi związaną z rolnictwem.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym emisje, w tym zapachowe i dźwiękowe będące wynikiem prowadzenia działalności rolniczej, będące zjawiskiem charakterystycznym dla obszarów wiejskich, nie podlegają ochronie prawnej.

Zgodnie z projektowanym stanem prawnym, ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 423) zostanie rozszerzona. Projektowana ustawa zakłada wprowadzenie ochrony emisji, w szczególności zapachowych i dźwiękowych będących wynikiem prowadzenia działalności rolniczej. Zgodnie z nią emisje, w szczególności dźwiękowe i zapachowe, w tym pochodzące od zwierząt gospodarskich oraz maszyn i urządzeń rolniczych, będące wynikiem prowadzenia działalności rolniczej zgodnej z przepisami prawa, z zasadami współżycia społecznego oraz stosunkami miejscowymi, podlegają ochronie prawnej i nie stanowią naruszenia innych praw.

Celem projektowanej ustawy jest zabezpieczenie produkcji rolnej, w szczególności prowadzonej w ramach rodzinnych gospodarstw rolnych, w sposób tradycyjny, przed roszczeniami negatoryjnymi oraz promocja korzyści wynikających z ochrony dziedzictwa sensorycznego wsi, w tym jego walorów kulturowych, krajobrazowych i turystycznych.

Projektowane przepisy będą stanowić przepisy szczególne wobec art. 144 Kc. Jednocześnie, z uwagi na ochronę prawną i brak naruszalności innych praw przez emisję pochodzącą z działalności rolniczej, nie będą one źródłem roszczeń negatoryjnych, o których mowa w art. 222 § 2 Kc.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projektowana ustawa wywoła pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe oraz prawne.

W zakresie skutków społecznych projektowana ustawa wzmocni bezpieczeństwo żywnościowe Polski zabezpieczając możliwość prowadzenia produkcji rolniczej. Ponadto z uwagi na powstające konflikty sąsiedzkie związane z emisjami z gospodarstw rolnych pozytywnie wpłynie na ograniczenie sporów sąsiedzkich.

W zakresie skutków gospodarczych oraz finansowych projektowana ustawa zabezpieczy i ochroni prowadzenie działalności rolniczej, zwiększając w tym zakresie ochronę prowadzenia działalności gospodarczej będącej zasadą konstytucyjną. Podejmując ochronę działalności rolniczej wpłynie pozytywnie na podaż płodów rolnych, a co za tym idzie na ich ceny dla konsumentów. Ponadto charakterystyczne zapachy i dźwięki z rolnictwa wpływają pozytywnie na stale rozwijającą się na obszarach wiejskich agroturystykę, dla której obecność zwierząt hodowlanych jest kluczowa, ponieważ stanowi atrakcję turystyczną.

W zakresie skutków prawnych projektowana ustawa zmniejszy ilość postępowań sądowych będących wynikiem roszczeń związanych z immisjami oraz zwiększy bezpieczeństwo i pewność obrotu prawnego. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym nawet prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z prawem, w tym zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, nie stanowi bowiem ochrony przed roszczeniami negatoryjnymi.

5. Oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

6. Inne

Projekt ustawy nie był poddawany formalnym konsultacjom społecznym.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje wzrostu obciążeń administracyjnych mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych i nie określa wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 334).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o ochronie prowadzenia działalności rolniczej

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Włodzimierz Skalik

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Prowadzenie działalności rolniczej na obszarach wiejskich ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa w wymiarze żywnościowym. W związku z powyższym, zasadne jest podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego m.in. poprzez ułatwianie prowadzenia działalności rolniczej oraz jej ochronę.

Działalność rolnicza jest związana z emisją zapachów i dźwięków m.in. pianie koguta, kwakanie kaczek, beczenie owiec, odgłosy ciągników rolniczych, nieprzyjemny zapach obornika. Wszystkie te emisje zapachów i dźwięków charakterystyczne są dla obszarów wiejskich i stanowią dziedzictwo sensoryczne wsi.

W ostatnich kilkunastu latach na obszary wiejskie przeprowadzają się mieszkańcy miast, którzy nie prowadzą działalności rolniczej. Również z uwagi na zmiany strukturalne rolnicy nie decydują się na kontynuowanie działalności rolniczej. Mieszkańcy wsi nieprowadzący działalności rolniczej mają często odmienne oczekiwania w zakresie charakteru wsi, a charakterystyczne dla rolnictwa zapachy i dźwięki traktowane są jako uciążliwe. Na tym tle dochodzi do konfliktów sąsiedzkich, w wyniku czego do sądów powszechnych trafiają powództwa, w których rolnicy pozywani są za immisje n.in. odór z chlewni, nieprzyjemny zapach gnojowicy, czy też piejące koguty. Prowadzi to do zasądzenia przez sądy od rolników ogromnych kwot odszkodowań, a w konsekwencji do bankructwa i zaprzestania prowadzenia tradycyjnej, często dziedziczonej działalności rolniczej w ramach rodzinnego gospodarstwa rolnego. Takie działania zagrażają bezpieczeństwu żywnościowemu, ale również pozbawiają wieś tradycyjnego charakteru.

Celem projektowanej ustawy jest uznanie charakterystycznych zapachów i dźwięków będących wynikiem prowadzonej działalności rolniczej za element dziedzictwa sensorycznego wsi i poddanie ich ochronie prawnej, a co za tym idzie, wyeliminowanie roszczeń negatoryjnych związanych z immisjami z działalności rolniczej.

Celem projektowanej ustawy jest zabezpieczenie produkcji rolnej, w szczególności prowadzonej w ramach rodzinnych gospodarstw rolnych, w sposób tradycyjny, przed roszczeniami negatoryjnymi oraz promocja korzyści wynikających z ochrony dziedzictwa sensorycznego wsi, w tym jego walorów kulturowych, krajobrazowych i turystycznych.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Nie rozważano rozwiązań alternatywnych, gdyż nie można w inny sposób niż poprzez zmianę ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego rozszerzyć ochrony działalności rolnej.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

W zakresie skutków prawnych projekt ustawy ma pozytywny wpływ na zmniejszenie ilości postępowań sądowych będących wynikiem roszczeń związanych z immisjami, a także zwiększenie bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym nawet prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z prawem, w tym zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, nie stanowi ochrony przed roszczeniami negatoryjnymi.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

W zakresie skutków społecznych projekt ustawy wzmacnia bezpieczeństwo żywnościowe, ponieważ zabezpiecza możliwość prowadzenia produkcji rolnej. Ponadto z uwagi na powstające konflikty sąsiedzkie związane z emisjami z gospodarstw rolnych, projekt ustawy pozytywnie wpływa na ograniczenie sporów sąsiedzkich.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

W zakresie skutków gospodarczych projekt ustawy będzie miał pozytywne skutki. Projekt zabezpiecza i chroni prowadzenie działalności rolniczej, zwiększa w tym zakresie ochronę prowadzenia działalności gospodarczej będącej zasadą konstytucyjną.

Projekt podejmując ochronę działalności rolniczej wpływa pozytywnie na podaż produktów rolnych, a co za tym idzie na ich ceny dla konsumentów. Ponadto charakterystyczne zapachy i dźwięki z rolnictwa wpływają pozytywnie na stale rozwijającą się na obszarach wiejskich agroturystykę, dla której obecność zwierząt hodowlanych jest kluczowa, ponieważ stanowi atrakcję turystyczną.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie generuje obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie dotyczy.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Popieram projekt ustawy o ochronie prowadzenia działalności rolniczej.

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis	Nr legitymacji poselskiej
1.	Konrad Berkowicz		16
2.	Karina Anna Bosak		32
3.	Krzysztof Bosak		33
4.	Bronisław Foltyn		80
5.	Roman Fritz		81
6.	Sławomir Mentzen		241
7.	Krzysztof Mulawa		254
8.	Bartłomiej Pejo		285
9.	Grzegorz Adam Płaczek		296
10.	Michał Połuboczek		490
11.	Włodzimierz Skalik		340
12.	Krzysztof Szymański		485
13.	Krzysztof Tuduj		397
14.	Witold Tumanowicz		399
15.	Michał Wawer		412
16.	Ryszard Wilk		422
17.	Przemysław Wipler		424
18.	Andrzej Tomasz Zapałowski		443